

BØKER OM DEN ANNEN VERDENSKRIG

Av John Sand

Bøker om siste verdenskrig fortsetter å strømme ut fra forlagene. For et par uker siden var det i Firda Posten omtale av Arnfinn Hagas siste bok.

Anmelderen synes å ha den feilaktige oppfatning at den meget omtalte "Elverumsfullmakten" ble vedtatt av Stortinget. At dette ikke er tilfelle fremgår av en rekke sikre kilder. På begrenset plass må jeg innskrenke meg til å nevne følgende: Professor i stats- og folkerett dr. juris **Frede Castberg** skriver i *Juridiske stridsspørsmål i Norges politiske historie* s. 57-58: "Nå kan man etter min mening ikke si at Elverumsfullmakten ble vedtatt av Stortinget. Det faktiske forhold er at den beslutning som ble foreslått av Stortingets president, overhodet ikke ble satt under votering. Møtet ble hevet før det var stemt over forslaget." Da professor Castberg vinteren 44/45 oppholdt seg i London førte han dagbok, noe av den er gjengitt i boken *Minner*. På side 96 nevner professoren tre fremstående personer som bestemt hevdet at det ikke forelå noen "Elverumsfullmakt": "Fylkesmann Utheim hevdet bestemt forleden aften at noen Elverumsfullmakt ikke forelå. – Under en samtale med Arne Ording den 16. bekreftet han at det ikke var vedtatt noen Elverumsfullmakt. – Wright var for øvrig sterkt opptatt av at den såkalte "Elverumsfullmakt ikke var vedtatt". Etter oppdrag av Stortingets presidentskap utarbeidet professor Castberg en betenkning, datert Oslo 22.01.53. I punkt 7 i utredningen står det under "Elverumsfullmakten" s. 7: "Noen formelig votering over dette forslaget, som var fremsatt av Hambro, fant ikke sted."

Se også cand.jur. **Eivind Otto Hjelle** i Cappelen: *Norsk Krigsleksikon* s. 82 under "Elverumsfullmakten". Her refereres først Hambros fullmaktsforslag. Deretter står det: "Noen votering ble ikke foretatt. Forslaget ble heller ikke ansett vedtatt av presidenten før forhandlingene ble avsluttet i en blanding av naiv forvirring og høystemt patos..."

Forfatteren **Kjell Fjørtoft** konstaterer i sin bok *Ulvetiden* s. 387: "... det er derfor klart at det ikke ble votert over Hambros forslag. Og at det dermed heller ikke er gitt noen generalfullmakt til regjeringen på Elverum."

I disse dager foreligger en bok *Konspirasjon og kapitulasjon* av historieforskeren dr. philos **Lars Borgersrud**. Om Hambros fullmaktsforslag har han dette å si: "Hambro refererte et forslag om at regjeringen skulle ivareta rikets interesser og treffe de nødvendige avgjørelser inntil Stortinget igjen kunne samles. Først skulle det imidlertid forhandles. Forslaget ble derfor ikke votert over, men lagt til side..."

Dr. Borgersrud gir på s. 214-15 den oppsiktsvekkende opplysning at to kjente norske historikere "har rett og slett byttet ut ordet "kamp" med "krig". Jeg kan tilføye at professor **Skodvin** i boken *Mellom nøytrale og allierte* s. 35 har fjernet ordet "nordmenn" og satt ordet "Norge" i stedet. Når det trikses slik er det ikke så rart om noen går seg vill.

Stortingetspresident C.J. Hambro ble sett på som en stor strateg i krig og fred. Men Elverumsfullmakten ble aldri vedtatt!

Anmelderen **Orheim** nevner litt om forsvarsbudsjettet i tredveårene. I den forbindelse vil jeg hen vise til *Undersøkelleskommisjonen av 1945*, bilagsbind II s. 41: "Til tross for den spente situasjon var det heller ikke i 1939 bevilget penger til repetisjonsøvelser. Det fantes således ikke en eneste avdeling i Hæren som etter militær oppfatning var skikket til å gå i krig."

(Artikkelen er refuset av FIRDA-POSTEN)

*

Tikkanen:

Tiden er inne for en verdensomfattende folkeavstemning om livet på JORDEN bør utslettes eller ikke!